

A gyakran pontatlan *Dénes Zsófia* szerint Ferenczi legénykori vacsoraasztalának gyakran vendége volt a Royal-étteremben *Krúdy Gyula*, *Bródy Sándor*, *Karinthy Frigyes*, *Kosztolányi Dezső*, *Berény Róbert*, *Weiner Leó*, *Heltai Jenő*, *Ignotus Hugó* (Dénes, 1979, 55). *Hermann Imre* közülük csak néhány névre — például Krúdyra, Karinthyra — tudott visszaemlékezni (Harmat, 1971a).

A harmincas években sokoldalú kapcsolatok álltak fent a pszichoanalízis és a magyar művészet, mindenekelőtt az irodalom között.

Krúdy Gyula (1878—1933) *Ferenczi Sándor* egyik legkedvesebb írója volt. *Kosztolányi Dezső* ezt írta a *Nyugat*-ban Ferenczi-nekrológijában: „Nem azokat az írókat kedvelte, akik a lélekelemzést népszerűsítik vagy alkalmazzák, hanem azokat, akik ösztönükkal, a természettel cimborálnak. Krúdy Gyulát bámulta” (1933).

Kosztolányi itt fontos problémára tapintott rá. A pszichoanalízis — sőt, talán minden szellemi áramlat — (lásd erről a marxizmus vonatkozásában Lukács György *Tendencia vagy pártosság* című 1932-es tanulmányát) — alkalmazásának két útja van. Az egyik a pszichoanalitikus címkével ellátott naturalizmus, a freudi tanok szépirodalmi illusztrációja.

A pszichoanalízis hatásának másik útja

Ilyen-
kor a pszichoanalízis ismerete felerősíti az író, a művész érzékenysé-

gét, s olyasmit is észrevesz, amire különben nem jött volna rá. Önmagában azonban semmit sem tukmál rá az általa megörökített külső vagy belső valóságra. Ezen az úton járt Krúdy is, hiszen — ahogy *Vekerdi László* írta — „Krúdy Gyula — akiben kétségkívül sok őseberszerű megőrződött — nagyon jól tudta, hogy születés—ölelés—halál folyton megújuló köre uralkodik az életen”.

A Ferenczit Krúdyhoz fűző kapcsolatra *Dénes Zsófia* is utalt. „Emlékszem, Krúdy Gyulához például milyen bensőséges kapcsolatban volt. Az írásaival éppen úgy, mint vele magával, mert elragadta, milyen mélyről, ősi talajból fakad a költészete” (1970, 49). A vonzalom kölcsönös volt: „És éppen Ignotus mondta el akkor (Ady) Lajosnak Krúdyról, hogy az a mulatozó ember szintén milyen híve Ferenczinek; hajnalig elüldögél vele a Royal-étteremben könnyű, sőt kevés bor mellett, és orvos-filozófiai beszélgetést folytat vele — nagy elméről — az emberek lelkiéletéről.”

Ferenczi másik közeli íróbarátja Kosztolányi Dezső (1885—1936) volt. Kosztolányi szeretetét Ferenczi iránt a *Nyugatban* közzétett nekrológ (1933) is tükrözi, a pszichoanalitikus barát elvesztését az Amerikában élő *Reményi József*nek is felpanaszolta: „Babits — szegény — nagybeteg”, írta, „Krúdyt elvesztettük, Ferenczi Sándort is . . . Elkieseredik az élet s mire ott kell hagyni nekem is, nem sajnálom” (Szirmai Endre, 1982).